

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У ПІДЛІТКІВ

В наш час явище перфекціонізму знаходиться на досить значимому рівнів житті соціуму, саме тому це поняття як феномен є предметом багатьох досліджень у межах психології, адже саме зараз соціально-культурна ситуація досягла високого рівня конкуренції, чималого ритму життя та позамежних стандартів, через це дане явище стає хворобою суспільства. Тема даної роботи є досить актуальною адже перфекціоністські тенденції, як правило, проростають раніше в житті, саме тому підлітки вже маючи ці тенденції, починають співвідносити схвалення інших з їх власними досягненнями, що призводить до того, що їх власна цінність заснована виключно на визнанні інших. В підлітковому віці самооцінка дитини починає в основному базуватися на зовнішніх стандартах, тому це робить їх вразливими та надмірно чутливими до думок та критики інших [1].

Намагаючись захиститися від такого несхвалення, підлітки можуть вирішити, що бути досконалим – це їх єдиний захист, що може мати негативні наслідки для особистості. Саме цю проблему повинні вивчати науковці-психологи для створення механізмів запобігання негативних явищ.

Підлітковий вік – це етап розвитку, який знаходиться між дитинством і дорослістю. Цей віковий етап є дуже важливим, фундаментальним та, в якійсь мірі, небезпечним в житті людини [2].

Для підлітків, що мають схильність до перфекціонізму характерна поширеність показника такого явища, як «організованість», що розуміється як зосередженість на важливості та необхідності порядку. З високим показником домагання й високої вимогливості до себе підліток починає постійне порівнювання себе з оточуючими, фіксує увагу на власних невдачах та помилках, що може привести до зниження самооцінки та прояву

симптомів депресії [3].

Перфекціонізм у підлітків може бути пов'язаний не тільки з депресивною симптоматикою (що підтверджується різними дослідженнями), але і з самокритикою, закритістю в спілкуванні з іншими людьми [2].

Одним з потужних депресогенних факторів є «пресинг успіху» в сім'ї. Іншими постійними наслідками «пресингу успіху» психологи називають постійне відчуття тривоги, невдачі, страху та очікування провалу. Така орієнтація на успіх, страх провалу, конкурентність сприяють розвитку депресивних розладів, саме тому можна говорити про те, що підлітки з високим рівнем перфекціонізму частіше страждають депресивною та тривожною симптоматикою, самокритикою, почуттям провини, сорому, відчувають більше стресів [3; 4].

Багато авторів переконані, що батьки підлітків перфекціоністів надають на них сильний тиск, вселяють їм ідею уникнення невдач. Коли дитина помиляється, батьки всіляко висловлюють невдоволення, тримають її на відстані до тих пір, поки вона не виправиться, не доб'ється успіху. Таким чином, дитина стає перфекціоністом, оскільки тільки так, на її думку, можна заслужити любов, прийняття та захоплення. Але не зважаючи на це психологи стверджують, що перфекціонізм підлітка, незв'язаний прямими значущими кореляціями з перфекціонізмом матері [4].

Підводячи загальні підсумки, можна сказати, що досліджень підліткового перфекціонізму значно менше, ніж досліджень перфекціонізму у дорослих. Залишається мало вивченим питання про структуру й особливості дитячого перфекціонізму. Існує мало надійних опитувальників, що тестують перфекціонізм у дітей і підлітків, але жоден із них не випробувані на вітчизняній вибірці. Також важливо зазначити, що науковцями вже було виявлено, що перфекціонізм, пов'язаний з депресивними та тривожними розладами, з важкими переживаннями сорому, провини, самокритики, неспроможності й безвиході у підлітків. Перфекціонізм також пов'язаний з суїцидальними тенденціями у підлітків.

Можна припустити, що якщо фахівці будуть займатися профілактикою або корекцією перфекціоністських установок, то це може сприяти зниженню розладів афективної сфери та попередженню суїцидів серед дітей та підлітків. Таким чином, дослідження підліткового перфекціонізму представляються дуже важливими та перспективними.

Список літератури::

1. Кузнецова О.Н. Перфекционизм как феномен развития личности современного школьника. *Вестник Костромского государственного университета. Серия: Педагогика. Психология. Социокинетика.* 2007. № 4. С. 138–140.
2. Горская Г. Б. Личностные факторы конструктивности проявлений перфекционизма у старшеклассников / Г. Б. Горская, Е. В. Мантачка. *Теория и практика общественного развития.* 2013. № 8.
3. Воликова С.В. Родительский перфекционизм – фактор развития эмоциональных нарушений у детей, обучающихся по усложненным программам / С.В. Воликова, А.Б. Холмогорова, А.М. Галкина. *Вопросы психологии.* 2006. № 5. С. 23–32.
4. Маркова С.В. Исследование уровня выраженности перфекционизма у подростков с девиантным поведением. *Психология и право.* 2012. № 3. 10 с.

Юдіна А.Г., Костиця І.В.

НТУ«ХП»

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СТИЛЬ ЛІДЕРСТВА

Прояв демократії у лідерстві мав актуальність не тільки для нашого часу. Поява демократичних лідерів як результат соціально-політичного устрою став можливим з відновленням республіканського устрою в Європі та Америці, тобто з XVII – XVIII ст.. Демократичні аналоги можна знайти в гетьманах Запорізької Січі, яких теж обирали на зборах (Раді) громадян